

L'ECLECTICA

Benjamin Black

Mort a l'estiu

Quan es va saber que havien trobat Titus Jordan amb la major part del cap volada i engrapant una escopeta entre les mans sense gota de sang, pocs fora del cercle familiar i pocs dintre d'aquest, tampoc, van considerar el seu traspàs un motiu d'aflicció. Jordan, conegut entre alguns dels seus detractors com *Titus el Diamant* i entre d'altres com *Tita de Diamant*, havia estat un home ric. Va heretar el gruix dels diners del seu pare, el notori Francis T. –*Francie*– Jordan, en un altre temps senyor batlle i propietari d'una triomfant cadena de publicacions que incloïa l'ordinari i temut *Daily Clarion*, el diari més venut de la ciutat. El Jordan pare havia estat més aviat una pedra sense tallar, donat a revenges violentes i a un odi contra els sindicats, però el seu fill, tot i que no era menys venjatiu ni mancat d'escrúpols, va procurar d'enllustrar el nom de la família per mitjà d'actes de filantropia ben divulgats. En Titus Jordan era conegut pel seu patrocini d'orfenats i escoles per als disminuïts, mentre que la recentment oberta Ala Jordan de l'Hospital de la Sagrada Família era a l'avantguarda de la lluita contra la tuberculosi. Aquestes i altres iniciatives haurien d'haver convertit Titus Jordan en heroi en una ciutat assetjada per la pobresa i la malaltia crònica, però ara que era mort, n'hi havia molts entre els ciutadans que es declaraven disposats a ballar sobre la seva tomba.

Van descobrir el cadàver aquella tarda de diumenge al seu despatx damunt les quadres, a Brooklands, la finca del comtat de Kildare propietat conjunta d'ell i la seva muller. Maguire, l'encarregat dels estables, va pujar per les escales exteriors per informar-lo d'un semental que estava coix i era improbable que corregués el dijous següent en la competició a Leopardstown. La porta del

despatx estava ajustada, però Maguire sabia perfectament que no havia d'entrar sense trucar. De seguida, però, va tenir la sensació que alguna cosa estava molt fora de lloc. Quan li van demanar que descrivís aquesta sensació que havia tingut, no va poder; només que els cabells, va dir, se li havien eriçat al clatell, i recordava clarament sentir que Llampec Blau deixava anar un renill en el silenci de les quadres; Llampec Blau era la nineta dels ulls de Titus Jordan, tres anys i molt de potencial.

El tret va alçar Jordan de la cadira i el va llançar enrere en un angle tort, fins a quedar sobre l'escriptori, on jeia el cos amb una mica de mandíbula i unes quantes dents i un monyó sagnant de columna vertebral, l'únic que quedava del que havia estat el seu cap, que penjaven per l'altra banda de l'escriptori. Al finestral de davant de la taula hi havia una gran empastifada de sang i cervell, com una peònia gegantina, amb un forat badat al mig que donava a una panoràmica de pastures ondulades que s'estenien fins a l'horitzó. Maguire al principi amb prou feines va poder entendre què havia succeït. Semblava que l'home s'havia engegat un tret, però Tita de Diamant Jordan era la darrera persona que Maguire –o ningú altre– hauria esperat que es rebentés el cap.

Els rumors i les especulacions van començar de seguida. Se sumava al daltabaix de l'esdeveniment que s'hagués produït en una letàrgica tarda de diumenge d'estiu, mentre els faigs que flanquejaven el camí de Brooklands se sufocaven sota el sol i l'olor mesclada de la palla i els cavalls carregava l'aire estival. No era que hi hagués gaire persones que coneguessin els detalls del que havia succeït. Qui sabia millor que els Jordan com silenciar un escàndol? I un suïcidi, en aquells dies, en aquest lloc, era un escàndol molt greu, i tant.

A les oficines del *Clarion*, al moll Eden, l'ambient era una combinació de pandemòni, incredulitat i cavil·lacions. El personal, des dels copistes fins als caps de redacció, se sentia com si caminés per

sota l'aigua, o per un mitjà més pesant i més enfarfegós que l'aigua, i alhora semblava que estris i mobles corrien com una rierada que s'ho enduia tot per davant. El redactor en cap, Harry Clancy, havia tornat de Portmarnock, on havien enviat un *caddy* amb bicicleta per interceptar-lo al forat dotze, i encara anava amb la roba de golf, els reblons de les soles que marcaven un tatuatge sobre el linòleum mentre desfilava amunt i avall davant de l'escriptori dictant una eulògia, la qual la seva secretària, la senyoreta Somers, ja no jove i lleugerament bigotuda, anotava íntegrament en un bloc de paper.

—...que fos abatut en la flor de la vida —entonava Clancy— per una hemorràgia cerebral...

Va interrompre's i mirà la senyoreta Somers, que havia deixat d'escriure i seia immòbil amb el llapis suspès sobre el plec de papers que tenia al genoll.

—Què passa?

La senyoreta Somers semblava que no l'havia sentit, i es posà a escriure un altre cop:

—*En la flor de la vida...* —murmurà, gravant laboriosament les paraules en el paper gris i barat.

—I què se suposa que he de dir? —exigí Clancy—. Que l'amo s'ha volat el cervell?

—*Per una he-mor-rà-gi-a ce-re-bral...*

—D'acord, d'acord, tregui això.

Clancy se sentia satisfet amb si mateix d'haver trobat una causa de la mort tan acceptable. Sí que havia estat una mena d'hemorràgia cerebral, oi? Segur que hi havia hagut molta sang, en qualsevol cas, veient que era una escopeta el que Jordan havia fet servir. El *Clarion* no diria que era un suïcidi, ni cap dels seus rivals: mai no s'informava dels suïcidis a la premsa; era una convenció tàcita, pels sentiments dels familiars i per garantir que les asseguradores no s'hi agafarien com una excusa per a desdir-se de pagar a la família. De totes passades, va pensar Clancy, valia més no imprimir una mentida descarada. Aviat correria la brama que l'amo s'havia

pelat –bé, *escapçat* potser era més escaient–, per moltes mentides convenients que es diguessin.

–Digui tan sols *tràgicament, amb només quaranta-cinc anys i al cim de la seva carrera professional*, i deixi-ho així.

Va enfonsar les mans a les butxaques i s'acostà amb repic de tatxes fins a la finestra i es quedà mirant avall cap al riu. És que ningú no netejava mai aquest vidre? Amb prou feines s'hi podia veure l'exterior. Tot reverberava en la calor d'allà fora, i el riu tenia un to bilis que cap gruix de vidre llardós no podia amagar.

–Torni a llegir-m'ho fins aquí –va grunyar.

Avui estava en forma al camp, amb tres *bogeys* i un *birdie* al novè.

La secretària va arriscar una mirada de gairell. Aquell jersei rosa podia estar molt bé al camp de golf, va pensar, però aquí al despatx el feia semblar un marieta passat de moda. Era un home cepat amb el cap ple de rínxols de color de coure, que ara ja es tornaven grisos, i una trama de fines venes lívides damunt els pòmuls, el llegat de tota una vida de mamar. Hauria de vigilar de no tenir una hemorràgia cerebral ell mateix, rumià la senyoreta Somers. Era el quart redactor en cap per a qui havia treballat en els quaranta anys de feina al *Clarion*, sense comptar Eddie Randall, que es va enfonsar després de quinze dies a la feina i el van acomiadar. Recordava el vell Jordan, a qui anomenaven Francie; tot prenent un vi de porto calent al Mooney un Nadal, li va fer una proposició indecent que ella va fer veure que no comprenia. En qualsevol cas, era un home de debò, no com els tipus que corrien ara, que es feien dir periodistes –què se n'havia fet dels *repòrters?*– i que es passaven la meitat de la setmana laboral jugant a golf, i l'altra meitat al bar.

Clancy tornava a estar en marxa, caminant i garlant:

–...*Llegatari* d'una gran família dublinesa i...

Va tornar a aturar-se, interromput quan la senyoreta Somers va escurar-se la gola, amb delicadesa però de manera evident.

–I ara què?

–Perdoni, senyor Clancy..., però com ho ha dit?

–El què? –exclamà, perplex.

–Vol dir *legatari*? –preguntà la senyora Somers–. Em sembla que és així com es pronuncia, no *llegatari*.

Ella no alçà la mirada per trobar-se amb la d'ell; l'home era plantat al mig de la sala, panteixant i contemplant la clenxa blanca al centre dels cabells argentats de la secretària amb una expressió d'impotència furiosa. Carall de conca resseca impossible!

–Ai, disculpi la meva ignorància, si us plau! –va dir amb sarcasme fatigat–. *Legatari d'una gran família dublinesa...*

I un malparit despietat, pensava, que t'arrencaria el cor en un tres i no res. Va fer un gest d'impaciència amb la mà i segué al seu escriptori.

–Ja l'acabarem més tard –va dir–. Tenim temps de sobres. Demani a la centraleta que em posin amb en Hackett, del carrer Pearse, vol?

Però l'inspector Hackett, evidentment, era a Brooklands. Com Clancy, no estava de bon humor. Tot just s'havia acabat el dinar de diumenge –una bona cuixa de xai– i es preparava per baixar a Wicklow a pescar una mica quan va sonar el telèfon. Una trucada en diumenge a la tarda havia de ser o bé de la cunyada, que amenaçava amb una visita de la seva llocada, o bé de la comissaria. Avui, només d'escoltar el so estrident del timbre, sabia quina de les dues coses era, i que l'afer seria de pes. El nou, Jenkins, el va recollir amb un cotxe patrulla; va sentir el bram de la sirena des de tres carrers de distància. La muller li havia fet un sandvitx amb el xai que va sobrar –semblava que la tasca principal que May tenia en la vida actualment era mantenir-lo alimentat–, i el manyoc tebi de pa i carn embolicat amb paper parafinat i que li feia bossa a la butxaca de l'americana li era una molèstia. Va tenir ganes de llençar-lo per

la finestra del cotxe patrulla quan van sortir al camp, però s'hauria sentit deslleial.

Jenkins estava molt atabalat. Era el primer cas seriós en què prenia part des que el van destinar a treballar amb el detectiu inspector Hackett, i prometia ser ben seriós. Tot i que els informes inicials de Brooklands suggerien que Titus Jordan s'havia suïcidat, Hackett era escèptic, i tenia sospites de joc brut. Jenkins no comprenia com l'inspector aconseguia mantenir aquella calma: en tots aquells anys de servei no podia haver-se enfrontat a més d'un grapat de casos d'assassinat, i ben segur que cap de tan sensacional com aquest, si és que era un assassinat. L'únic que semblava preocupar-lo, però, era que havia hagut d'anul·lar l'excursió de pesca. Quan va sortir de la casa, la parenta era allà darrere d'ell, en l'ombra de la porta; ell feia cara d'empipat, i la primera cosa que féu quan va entrar al cotxe fou exigir per què collons duia la sirena engegada, si era diumenge i no hi havia gairebé cap vehicle pels carrers, i després d'allò no pronuncià ni una dotzena de paraules fins que van arribar a la ciutat de Kildare. Allà van haver de demanar el camí cap a Brooklands, la qual cosa va empipar-lo encara més —«És que no se li ha acudit mirar el mapa dels collons abans de sortir?»—. I aleshores, quan per fi arribaren a Brooklands, hi hagué la pitjor humiliació de totes. Un cadàver era una cosa, però un cadàver sense res al lloc del cap a banda de part de la mandíbula i aquell macabre tros d'espina que sobresortia de l'esquena era una cosa ben diferent.

—Surti! —va cridar-li l'inspector en veure que es posava verd—. Surti abans que vomiti sobre les proves!

I el pobre Jenkins baixà les escales a ensopegades i perbocà les restes del dinar en un racó del pati empedrat.

Hackett se sentia estrany de ser allà, en una bonica hisenda rural, amb els ocells que piulaven tot al voltant i una llosa de llum del sol que queia als talons procedent de la porta del despatx de Jordan, i alhora haver de tenir la vella i familiar olor d'una mort violenta

als narius. No era pas que l'hagués flairada gaire sovint, però un cop sentida ja no s'oblidava mai, aquella sentor tènue, mescla de sang i excrement i alguna altra cosa, una cosa prima i esmolada i insidiosa, l'olor del terror mateix, potser, o de la desesperació..., o es deixava endur per la imaginació? Podien el terror i la desesperació deixar de debò un rastre? Va sentir Jenkins a baix al pati, les arcades ja sense vòmit. No tenia ànims per culpar el pobre nano per la seva debilitat: Jordan era un espectacle espantós, estenallat sobre l'escriptori, caragolat com un tirabuixó, amb el cervell esquitxat per tota la finestra que tenia al darrere. L'escopeta era una bellesa, va adonar-se, una Purdey, si no s'equivocava.

Jenkins pujà les escales de fusta amb passes pesants i va aturar-se tot just hagué travessat la porta.

—Ho sento, inspector.

Hackett no va tombar-se. Era dret al costat de l'escriptori, amb les mans a les butxaques dels pantalons i el barret tirat cap al clatell. Jenkins va fixar-se que hi havia una llüïssor als colzes i al cul del vestit blau. Va mirar per damunt de l'espatlla del seu superior cap a la cosa que havia quedat llençada damunt la taula com una peça de bou. Estava decebut: esperava un assassinat, però el cadàver sostenia l'arma entre les mans.

Van sentir un cotxe que s'aturava al pati. Jenkins féu una ullada per les escales.

—De la científica —va dir.

L'inspector va fer un gest de tallar amb el cantell de la mà, encara sense tombar-se.

—Digui'ls que s'esperin un moment. Digui'ls... —i va fer una rialleta breu—, digui'ls que estic cogitant.

Jenkins va baixar les escales de fusta i se sentiren veus al pati, i aleshores va tornar. Hackett hauria volgut estar sol. Sempre tenia una peculiar sensació de pau en presència dels morts; era el mateix sentiment, va adonar-se amb un sobresalt, que tenia ara quan May se n'anava a dormir d'hora i el deixava a la seva butaca al costat de

la llar de foc, amb una copa d'alguna cosa a la mà, contemplant les cares de les flames. Això no era un bon símptoma, aquest anhel de solitud. Eren les altres olors, més dolces, de cavalls i palla i coses semblants, el que el feia pensar d'aquesta manera: en el passat, en la seva infantesa, en la mort i en els seus que havien mort al llarg dels anys.

–Qui és qui l'ha trobat? –va preguntar–. El mosso, oi?

–L'establer –va respondre Jenkins, darrere d'ell–. De nom Maguire.

–Maguire. Sí.

Escenes de maldat sagnant com aquesta eren un moment de temps aturat, una làmina extreta del flux habitual de les coses i sostinguda, suspesa, com un espècimen comprimit entre el porta-objectes i el cobreobjectes sota un microscopi.

–Ha sentit el tret?

–Diu que no.

–On és ara?

–A la casa. La senyora Jordan l'ha fet entrar, de tan trasbalsat com estava.

–És aquí, la mestressa?... La vídua? –La muller de Jordan era estrangera, va recordar. Espanyola, era? No, francesa.– Ella ha sentit l'arma?

–No hi he parlat.

Hackett avançà una passa i va tocar el canell del mort. Fred. Podria fer hores que jeia allà, sense que ningú ho sabés.

–Digui als nois de la científica que pugni. –Jenkins anà cap a la porta.– I on és en Harrison? Ja està de camí?

Harrison era el prosector forense.

–Està malalt, es veu.

–O ha sortit a navegar amb aquella barca seva, més probable.

–Va tenir un atac de cor, sembla.

–Ah, sí?

–La setmana passada.

–Hòstia.

–Fan venir el doctor Quirke.

–Ai, caram.

Maguire era un home cepat amb el cap gros i quadrat i les mans quadrades i amb venes com cordills, que encara ara tremolaven de manera evident. Seia a la taula de la cuina, en una clapa de sol groc, amb una tassa de te al davant i la vista perduda. Tenia color de cendra, i també el llavi inferior era inestable. Hackett va quedar-se dret contemplant-lo amb les celles arrufades. Els que semblaven més durs, rumiava, sempre eren els que rebien més fort. Hi havia un gerro amb tulipes roses a la taula. Lluny en algun lloc dels camps brumia un tractor: la sega, una tarda de diumenge, per aprofitar el temps sec. Es preveia pluja per a més endavant aquella setmana. Un gran aparell de ràdio era en un prestatge al costat de la pica, i mussitava sol en to baix.

Hackett només s'havia trobat amb Titus Jordan una vegada, en una recaptació de fons per a les vídues de la Garda. Jordan tenia una pàtina blana al seu voltant, com tots els homes rics, i només els ulls eren de debò, encastats com reblons en una màscara somrient. Atractiu, però, com un llop, amb massa dents grosses i blanques i un nas com una destal de pedra. En avançar entre la multitud, encaixant amb el cap de la policia i el batlle i provocant que a les dones els fessin figa les cames, semblava que surés per damunt dels altres, es tombava cap aquí i cap allà, com si fos una gemma preciosa per a ser admirada i envejada. Tita de Diamant. Era difícil no quedar impressionat. Per què un home així pensaria a engegar-se un tret?

–Que voldrà te, inspector? –va preguntar la senyora Jordan.

Alta, esvelta, amb els ulls foscos i de mirada intensa, era dreta al costat de la pica amb una cigarreta als dits, fresca i preternaturalment calmada, amb un vestit de seda de color gris colom i sabates estretes de xarol amb talons d'agulla. Els cabells, molt negres, eren

l·ligats al darrere, i no duia joies. Una au alta i majestuosa, un agró, posem per cas, hauria semblat menys incongruent que ella enmig d'aquell entorn casolà.

—No, gràcies, senyora —va respondre Hackett. Jenkins féu un so i Hackett va mig tombar-se cap a ell mentre aixecava una mà—. Per cert, li presento el detectiu sergent Jenkins.

Sempre que pronunciava el nom del jove havia de mossegar-se el llavi per tal de no somriure. Jenkins: per algun motiu el feia pensar en un quadre que havia vist en algun lloc quan era petit, d'un ruc que duia un barret amb forats perquè hi sortissin les orelles grosses i peludes. I efectivament les orelles de Jenkins eren prou grosses, i fins i tot una mica punxegudes de dalt. Tenia la cara llarga i molt pàl·lida i una nou que semblava que estigués fixada a l'extrem d'una goma elàstica. Tot i que era voluntariós i sempre estava disposat a agradar, era un espècimen malaurat. Moltes són les coses, va dir-se Hackett, que ens són enviades per posar-nos a prova.

—Digui'm, senyora —va començar amb compte—. Vostè era aquí quan... quan ha succeït?

La senyora Jordan alçà una cella.

—I quan ha succeït?

—No ho sabrem del cert fins que arribi el prosector, però els meus companys pensen que potser fa cinc o sis hores.

—Doncs aleshores no. He arribat aquí a... —va fer una ullada al rellotge de la paret, damunt la cuina— les tres, dos quarts de quatre, una cosa així.

Hackett assentí. Li agradava l'accent de la dona. No sonava francesa, més aviat aquella sueca de les pel·lícules, com es deia?

—Se li acut algun motiu perquè el seu marit...?

Ella gairebé va riure.

—No, és clar que no.

Ell tornà a assentir, arrufà el front mirant-se el barret, la vora del qual sostenia amb lleugeresa entre els capcirons dels dits i els polzes de totes dues mans; l'empipava que davant d'aquesta dona

se sentís com algú que sol·licita una cosa o una altra, tot humilitat i deferència. De cop i volta, li resultà estrany que tothom fos dret excepte Maguire, esfondrat a la taula, trasbalsat. Què li passava, és que havia perdut del tot el tremp?

Tornà a enfocar la seva atenció cap a la dona.

–Perdoni'm per dir-ho, senyora Jordan, però no se la veu gaire sorpresa.

Ella eixamplà els ulls –com eren d'extraordinaris, negres i lluents, les parpelles afuades als angles com les d'una gata– i digué:

–Doncs n'estic! Estic... –cercà la paraula– desconcertada.

Semblava que això no permetia més insistència, i tornà a adreçar-se a l'encarregat dels estables.

–Diu que no ha sentit l'arma?

Al principi, Maguire no va adonar-se que era a ell a qui parlaven, i Hackett hagué de repetir la pregunta, més fort. L'home corpulent va bellugar-se com si l'haguessin burxat per l'esquena.

–No –va dir, i mirava el terra amb les celles arrufades–. Jo probablement era a fora, als galops.

Hackett mirà cap a la senyora Jordan.

–Els galops, on s'exercita els cavalls –va dir ella.

La dona s'havia acabat la cigarreta i mirava al seu voltant cercant un lloc on deixar la punta, amb un aire de lleugera impotència, vaga i desvalguda. Era com si mai no hagués estat en una cuina, ni tan sols aquesta, i estigués alhora encaterinada i estranyada per l'aire pintoresc de tots aquests estranys estris i accessoris insòlits. Jenkins localitzà un cendrer a la taula i avançà a gambades i l'hi dugué, i fou recompensat amb un somriure inesperadament càlid, fins i tot radiant, i per primera vegada Hackett va veure quina dona tan bonica era, massa prima i massa freda en l'actitud, però encisadora de totes passades. Se sorprengué de si mateix: mai no havia estat cap expert en les aparences femenines.

–Ha pujat al despatx? –va preguntar a la dona.

–Sí, és clar –va respondre.

Ell va quedar-se en silenci mentre feia girar el barret entre els dits. Ella somrigué amb un racó de la boca.

–Vaig ser a França tota la guerra, inspector –explicà–. No és el primer cos que he vist.

Ingrid Bergman, això era!, parlava com ella. Ella el mirava, i sota el seu escrutini l'inspector abaixà la mirada. Era això el seu marit per a ella ara, un cos mort? Quina persona tan estranya que és, va pensar, fins i tot per a una francesa.

Tot d'una, Maguire parlà, i va semblar que se sorprenia ell tant com els altres.

–Em va fer netejar l'arma –va dir. Tots tres el miraren–. Me la va donar ahir i em va demanar que la netegés. –Els tornà la mirada, d'un en un.– Mai no m'hauria pensat... –va dir, amb tot d'estupefacció–. Mai no m'ho hauria pensat.

No hi havia res per dir a això, i els altres tornaren a estar com havien estat, com si ell no hagués parlat.

–Qui més hi havia a la casa? –preguntà Hackett a la senyora Jordan.

–Ningú, em penso –va respondre–. La Sarah..., la muller del senyor Maguire i la nostra majordoma aquí, ha anat a missa i després a veure la seva mare. El senyor Maguire mateix, com diu, era als galops. I jo encara estava venint, amb el Land Rover.

–No hi ha més personal? Mossos, mosses... –no coneixia els termes tècnics–, algú així?

–És clar –va respondre la senyora Jordan–, però és diumenge.

–Ah, sí, és clar.

Aquell tractor, el so penetrant, encara que fos llunyà, li estava provocant mal de cap.

–Potser el seu marit comptava amb això, que la casa fos buida? Ella arronsà les espatlles.

–Potser sí. Qui ho sap ara? –Va estrènyer-se una mica les mans contra el pit.– Hauria de comprendre-ho, inspector... –la veu se li va perdre–. Perdoni'm...

–Hackett.

–Sí, sí, perdoni, inspector Hackett. Ha de comprendre-ho, el meu marit i jo, nosaltres vivim... per separat.

–Estaven separats?

–No, no –i va somriure–. Encara ara, de vegades, no domino... Vull dir que cadascú té la seva vida. És..., era aquesta mena de matrimoni. –Va tornar a somriure.– Em sembla que potser l'hem sobtat una mica, eh que sí?

–No, senyora, no gens. Només intento comprendre les circumstàncies. El seu marit era una persona molt prominent. Hi haurà molta fressa als diaris, moltes especulacions. Tot és molt... delicat, diríem?

–Vol dir que hi haurà un escàndol.

–Vull dir que la gent voldrà saber. La gent voldrà motius.

–La gent? –va dir ella, encesa, i per primera vegada mostrava una espurna de passió, una espurna i prou–. Què n'ha de fer la gent? El meu marit és mort, el pare de la meva filla. Això és un escàndol, sí, però per a mi i per a la meva família, per a ningú altre.

–Sí –va dir Hackett amb suavitat mentre assentia–. Això és cert. Però la curiositat és una gran coïssor, senyora Jordan. Li recomanaria que deixés el telèfon despenjat un dia o dos. Té amistats amb qui pugui estar-se, que la puguin tenir a casa?

Ella va inclinar el cap enrere i el mirà seguint la línia de l'os nassal, llarg i estret.

–Inspector –digué amb to glacial–, li semblo la mena de persona que s'amagaria? Ja conec la gent, conec la seva coïssor. Conec els interrogatoris. No tinc por.

Es produí un silenci breu.

–Estic segur que no és d'aquesta mena, senyora Jordan –va dir Hackett–. Estic segur que no ho és.

Jenkins, en segon terme, contemplava la dona amb fascinació admirada. Maguire, encara perdut en si mateix, exhalà un gran sospir. La ràbia de la senyora Jordan, si era això, minvà, i va desviar

la cara. De perfil tenia l'aspecte d'una figura a la tomba d'un faraó. Aleshores sentiren el so d'un altre cotxe que grinyolava en avançar sobre les llambordes del pati.

–Deu ser en Quirke –va dir l'inspector Hackett.

La tarda s'havia tornat bruna i Hackett caminava amunt i avall en un pàdoc darrere les quadres. L'herba resseca li cruixia sota els peus i s'envolaven tot de dolls de pols ambre. El camp necessitava pluja, i tant, tot i que només era primeries de juny. Va veure el doctor Quirke que s'acostava des de la direcció de la casa, i va aturar-se i l'esperà. Vacil·lant sobre aquells peus absurdament femenins que tenia, l'home corpulent semblava no que caminés, sinó que ensopegués endavant amb pesantor i amb una lleugera coixesa; era com si s'hagués entrebanecat amb alguna cosa feia molt i encara intentés recuperar l'equilibri. Duia, com era habitual, un vestit d'americana encreuada i un barret negre tou. Hackett creia que si per casualitat es trobessin al mig del desert del Sàhara, Quirke duria la mateixa roba, l'americana cordada i el barret abaixat sobre un ull i la corbata estreta, nuada de gairell.

–Doctor Quirke –digué el detectiu com a salutació–, se li ha acudit mai que hem triat malament la branca de la feina? Sembla que només ens trobem quan algú és mort.

–Com els enterramorts –digué Quirke. Va alçar-se el barret i es passà una mà pel front humit i lluent–. Aquesta calor!

–Es queixa, després de l'hivern que hem tingut?

Es tombaren alhora i miraren cap a la casa i l'escampall d'estables.

–Un lloc bonic –comentà Hackett–. I pensar que només és la caseta de camp del Tita de Diamant.

La casa era prou gran per a ser una mansió, amb bonics finestrals de terra al sostre i una tirada de graons de granit que duien fins a la porta principal, flanquejada per dos robusts pilars pintats de color blanc. Tot d'heures s'arrapaven a les parets, i les quatre altes xemeneies de maó de color mel tenien com a mínim una dotzena de boques cadascuna.

–Coneixia la vídua?

Quirke encara forçava la vista en direcció a la casa.

–Sí –va respondre–. Me l’havien presentada, no recordo on..., no sé quina funció.

–Sí, els Jordan eren una gran parella per a les funcions.

Tots dos eren conscients d’un constrenyiment entre ells, petit però gairebé palpable. La mort tenia aquest efecte: era incòmoda, com una mala olor. Parlaren de Harrison i del seu atac de cor. Quirke va dir que no li feia res que l’avisessin en diumenge, i Hackett va pensar: «Sí, als solters tant se’ls en dóna, dels seus diumenges». Tot i que havia sentit dir que Quirke sortia amb una dona ara..., una actriu era? Va considerar que valia més no preguntar: la vida privada de Quirke era una cosa embolicada en el millor dels casos. Si és que la vida privada existia en aquest país, pensà el detectiu.

Passejaren sobre l’herba resseca en direcció a la casa.

–Ha fet una mirada a sa excel·lència? –preguntà l’inspector.

Quirke assentí:

–Quina empastifada.

–Això mateix. –Féu una pausa.– I què en pensa?

–Bé –va respondre Quirke, eixut–, no hi ha gaire dubte sobre la causa de la mort.

Sortiren del pàdoc, i Hackett tancà i barrà la porta darrere d’ells. Un cavall que no veien en una de les quadres espetarregà pels llavis i clavà una coça a alguna cosa de fusta. Altres animals també es bellugaren, i tornaren a quedar en calma. Una sensació d’incomoditat s’abatia sobre aquesta calma de diumenge: o només eren imaginacions? Però la mort violenta és una presència clara; Hackett havia sentit el frec del fosc mantell en altres ocasions.

–Hi haurà un bon enrenou –va comentar, i féu una rialleta–. No sé pas què en dirà el *Clarion*.

–Imprimirà la veritat sense por, com sempre.

Aquesta vegada rigueren tots dos.

–I quina serà? –va preguntar Hackett.

–Eh?

–La veritat.

–Ah, aquesta és la qüestió.

Arribaren a la casa i s'aturaren per admirar-ne la noble façana.

–No sé si deu haver-hi un hereu –mussità Hackett.

–La vídua ho heretarà, segurament?

–No em sembla pas que estigui preparada per a dur una empresa de diaris.

–Ai, no ho sé. És francesa, al capdavall. Són diferents.

–Quina edat té la filla?

–No ho sé..., una criatura. Deu tenir vuit o nou anys, suposo.

Jenkins aparegué per la cantonada de les quadres, amb la cara esgrogueïda i encara tremolós.

–Han acabat aquella gent? –va preguntar-li Hackett.

Els de la científica sempre l'irritaven, no estava segur per què.

–Estan acabant, inspector.

–No acaben mai, aquells nois.

Però quan tots tres hagueren pujat les escales exteriors fins al despatx, el cap de la científica i el seu ajudant ja ficaven les coses a les bosses quadrades de cuir negre i es preparaven per marxar. Morton era el cognom del més gran, un tipus cepat amb papada i els ulls plorosos.

–Per l'amor de Déu! –va exclamar-se–. Escopetes!

–Bé... –comentà Hackett en to dolç–, són ràpides, això segur.

L'ajudant de Morton era molt quec i rarament parlava. Hackett va tenir un moment de dificultat per recordar com es deia. Phelps, això. Morton i Phelps: semblava un duo humorístic de la ràdio. El pobre Jenkins mirava a tot arreu excepte el que quedava de Tita de Diamant Jordan.

–Tindreu un informe per a mi al matí, oi? –va dir Hackett a Morton, el qual mirà al cel amb ulls humits. El policia no es deixava impressionar–. Damunt la meua taula, a les nou?

–Serà a punt quan sigui a punt –mastegà Morton mentre collia la bossa.

Phelps va fer un somriure de llop i es mossegà el llavi. Tots dos marxaren amb passes pesants sobre els graons.

–Quina mena de muntatge portem amb un parell com aquests per experts? –va preguntar Hackett, a ningú en concret.

Va posar-se una mà a la butxaca de l'americana i hi notà el bony del sandvitx, encara calent i tou.

Quirke era dret al centre de la sala amb les mans a les butxaques i el cap inclinat a una banda; contemplava pensívol el cos sobre l'escriptori.

–Cap nota –va dir. Hackett es tombà–. No hi ha nota de suïcidi, o és que n'ha trobat una?

Hackett no va respondre, i continuaren mirant-se un llarg moment.

–No és el que esperaria... –digué Quirke per fi– d'algú com en Titus Jordan.

Jenkins, amb el cap parat, escoltant, els observava amb atenció.

Hackett va sospirar i tancà els ulls i es comprimí entre els dits i el polze el pont del nas, que era tan informe com una patata i tenia alguna cosa del mateix to grisenc.

–M'està dient... –va dir tot mirant Quirke un altre cop– que el que tenim aquí pot no haver estat un suïcidi?

Quirke el mirà als ulls.

–Digui'm on vol anar a parar, inspector –va respondre, amb accent eixut.

Se somrigueren l'un a l'altre, una mica llòbrecs. De joves tots dos havien estat habituals dels cinemes.

–Au –va dir Hackett–. Tindrem una altra conversa amb la vídua endolada.

De fet, Quirke recordava perfectament bé on havia conegut Françoise d'Aubigny, que era com la senyora de Titus Jordan se li havia presentat, una dona de mentalitat oberta, i no se li acudia per què podria haver fingit una altra cosa amb l'inspector. Fou al còctel del Dia de la Bastilla, a l'ambaixada francesa, l'estiu anterior. Hi havia hagut un batibull diplomàtic abans quan algú va negar-se a donar la mà a l'ambaixador, un vell petainista amb maneres exquisides, una cabellera majestuosa de color plata i un tic sinistre a la galta esquerra. Quirke es trobà la dona dreta sola davant d'un finestral que donava al jardí. Estava pàl·lida i tensa, i no sabia què l'havia atret cap a ella a banda de la seva bellesa clàssica tot i que una mica severa. Duia un vestit llarg d'una cosa blanca i diàfana, de cintura alta, del que ell creia que s'anomenava estil imperi, i també portava els cabells recollits enlaire i lligats amb una cinta escarlata; banyada en la llum daurada procedent del jardí, podria haver estat un retrat de Jacques-Louis David. Engrapava una copa alta de xampany amb els dits entrelaçats de totes dues mans i gairebé va vessar-lo quan ell parlà i va sobresaltar-la. Quirke se sentí momentàniament desconcertat per la mirada que ella va fer-li, alhora caçat i embuixat, o així li ho va semblar a ell. Ella es recuperà de seguida, però, i acceptà una cigarreta.

De què havien parlat? No se'n recordava. Del temps, probablement, o de França, sens dubte, atès el dia que era i el lloc on eren. Ella esmentà el seu marit, però no va dir qui era, només li confessà, somrient, que era allà i que no estava content amb ella, perquè havia estat ella qui va rebutjar d'agafar la mà, amb una manicura caríssima, de l'ambaixador.

—El meu germà era a la Resistència —va dir, i arronsà una mica les espatlles—. Va morir.

Aleshores altres persones van acostar-se al finestral i Quirke se n'allunyà.

Més tard, quan Isabel Galloway, que era a la festa, va dir-li qui era la francesa, es quedà sorprès i fins i tot una mica desconcertat: no hau-

ria pensat en Titus Jordan com la mena d'home amb qui es casaria la mena de dona que pensava que devia ser Françoise d'Aubigny. Isabel se'n malfiava, és clar, i va voler saber què secretejaven tots dos, com va dir-ho ella, allà al finestral, amb un posat com Danielle Darrieux i Gérard Philipe, o una cosa semblant. Isabel considerava la gelosia, ràpidament encesa i expressada amb força, com el tribut necessari de l'amor. Ella i Quirke estaven junts des de només..., quan?, mig any? En aquell temps hi havia hagut episodis irregulars: Isabel era actriu, i es comportava teatralment fora de l'escenari a més de...

Hackett li estava parlant.

–Perdó?

Eren davant la porta principal, esperant que responguessin al truc. Havien enviat Jenkins un altre cop al despatx de Jordan, perquè fes companyia al cadàver, com havia dit Hackett tot picant l'ullet a Quirke.

–D'això..., què li direm? A la muller, vull dir.

Quirke va rumiar-ho.

–No em correspon a mi dir-li res. Vostè és el detectiu.

–Ja ho he provat, i no he arribat enlloc.

Els obrí la porta Sarah Maguire, la majordoma. Era un ésser marcit amb cabells de color palla i un posat espantadís, com si sempre estigués esperant que li peguessin. Tenia els ulls pàl·lids emmarcats en vermell, de plorar. Va enretirar-se perquè entressin i els guià sense dir res per l'ample vestíbul, sobre el parquet que brillava. El lloc feia olor de flors i cera de mobles i diners.

La senyora Jordan, Françoise d'Aubigny –com li havia de dir ell?, es preguntà Quirke– era a la sala d'estar. Al principi, quan els dos homes entraren, se sentiren com si s'haguessin endinsat en una massa de gasa suspesa, de tan densa com era la llum que penetrava a dolls per les quatre grans finestres, dues i dues en parets adjacents. Les finestres eren obertes de la meitat de dalt, i els llargs blens de cortina de mussolina s'inflaven lànguidament com globus en la brisa. La senyora Jordan era dreta en un costat; sostenia alguna

cosa amb la mà esquerra, una mena de bola de vidre, i es tombà per mirar-los per damunt de l'espatlla. Com era d'esvelta, com era d'estreta la cara, amb els pòmuls alts i el front elevat i pàl·lid. Era molt més bonica del que Quirke recordava. Va dedicar-li una mirada enigmàtica, mig somrient. El recordava d'aquella breu trobada feia un any? Ben segur que no.

—Li presento el doctor Quirke —va dir Hackett—. És aquí en lloc del doctor Harrison, un prosector forense, que no es troba bé.

Ella estengué una mà fresca perquè Quirke l'encaixés.

—Ens tornem a trobar —va dir.

La sorpresa va fer que el cor de Quirke se saltés un batec, i no se li va acudir què dir i en comptes d'això intentà una reverència sense pràctica, amb un cop de cap estrany.

—Ha pujat a veure el meu marit? —va preguntar.

Podria haver estat parlant d'una visita social. Els ulls negres i lluent de la dona l'escodrinaren amb calma, amb aquella insinuació d'un somriure, irònic, fins i tot una mica burleta.

—Sí —va respondre Quirke—. Temo que sí. Ho sento molt, *madame*... —va encallar-se—, senyora Jordan.

—És amable —va dir la dona, retirant la mà.

Quirke se sobresaltà ara en adonar-se, de cua d'ull, que hi havia una altra persona present, una dona, d'uns trenta-cinc anys, reclinada en un sofà davant una de les finestres, amb el cap tirat enrere i les llargues cames esteses de costat i encreuades dels turmells. Duia pantalons bombatxos i unes botes de muntar lluent, i una brusa de color verd molsa; un mocador, lligat balder al coll, era del mateix to d'or vell que l'entapissat del sofà on seia. Contemplava Quirke i el policia amb una expressió del mínim interès. Un got alt de vidre tallat, embafat, amb el que devia ser ginebra i tònica, amb glaçons i un tall de llima, estava en equilibri al braç del sofà al costat d'ella. «A menys de cent metres d'aquesta sala i aquestes dones esveltes i serenes —pensava Quirke—, Titus Jordan està estenallat sobre un escriptori, sense cap.»

–Els presento la germana del meu marit, la Denise –digué la senyora Jordan–. Li diem Dannie.

Quirke avançà, oferint la mà, amb Hackett al darrere d'ell. Eren com una parella de cortesans matussers, pensà Quirke, ensopegant l'un amb l'altre en presència de la reina i la princesa hereva. Dannie Jordan era tan esvelta com la muller del seu germà, però rossa on ella era morena. Tenia els cabells curts, d'un ros rogenc, i la cara ampla al front i afuada de la barbeta, i Quirke es fixà que mostrava una semblança forta, fins i tot esgarrifosa, a la que ell recordava de l'home que jeia al seu despatx, a l'altra banda del pati pavimentat. Amb prou feines va alçar el cap del respatllet del sofà quan, sense somriure, prengué la mà de Quirke i després la de l'inspector. Va dir quelcom, però tan baix que fou inaudible, la qual cosa féu que tots dos homes s'inclinessin atents. Dannie Jordan va escurar-se la gola.

–Sóc la seva germanastra –va dir, en to gairebé de desafiament–. Teníem mares diferents.

Els dos homes es tombaren com un de sol d'esquena a la dona i miraren cap a Françoise d'Aubigny.

–El meu sogre es va casar dues vegades –digué–, però totes dues mullers van morir. Molt trist.

Semblava que això exigia una resposta que cap dels dos homes no va poder articular, i en el silenci incòmode va tocar a Françoise d'Aubigny tornar a parlar.

–Es veu que fa hores que ofereixo te a la gent –va dir–. Doctor Quirke, què vol beure? –Alçà el got que tenia damunt la tauleta.– La Dannie i jo, veu?, necessitàvem alguna cosa més forta que el te. Vol que demani a la Sarah que dugui alguna cosa..., un whisky potser? –Va adreçar-se a Hackett, amb la comissura de la boca estremint-se.– Tot i que suposo que vostè està «de servei», inspector.

–Això mateix, senyora –digué Hackett estoicament.

També Quirke rebutjà l'ofertament, i ella va alçar una mà fins al front en un gest que fins i tot Isabel Galloway hauria considerat un pèl exagerat.

–Tot això és molt estrany, i alhora familiar –va dir la vídua–, com una cosa que es llegeix al diari.

–Ha estat vostè qui ha telefonat a la policia? –va preguntar Hackett–. M’han dit que era una dona, però que no ha volgut donar el nom.

Per un instant la senyora Jordan semblà confusa, aleshores assentí:

–Sí, sí, la trucada l’he feta jo. –Va fer una ullada del detectiu a Quirke i al detectiu un altre cop.– Sembla que faci tant de temps.

La sala quedà en silenci, a banda dels dèbils sons sibilants que feien les cortines en inflar-se. Aleshores Dannie Jordan va aixecar-se del sofà.

–Me n’hauré d’anar –va dir–. Françoise, estaràs bé?

Hackett va tombar-se cap a ella.

–Potser podria esperar-se un moment, senyoreta Jordan –va dir, amb el seu somriure més benèvol.

La jove dona arrugà el front.

–Per què?

–Ah, és que intento fer-me una idea de..., de la seqüència dels fets, sap?, i tinc interès a parlar amb qualsevol que hagi estat aquí abans, avui.

–Jo no era aquí –va dir, gairebé indignada–. Vull dir quan..., no quan...

–Però porta roba de muntar, veig –va dir l’inspector. Encara somreia.

Ara li tocava a ella de fer cara de confusa.

–Sí, muntava. Tinc un cavall aquí. Hem sortit d’hora...

–Hem?

–Jo..., vull dir el *Toby* i jo. El meu cavall.

–Així, no ha sentit el tret?

–Com podria? Era al Curragh, a quilòmetres de distància.

Quirke s’adonà que el que la senyora Jordan sostenia a la mà esquerra era una bola de neu, amb una ciutat francesa, petita i

estilitzada, a l'interior, completa amb cases i carrers i un *château* amb una bandera que volejava a l'estreta torre.

–Tinc la sensació –va dir la vídua, adreçant-se a Hackett– que se'ns està..., com en diuen?, interrogant. –Va fer una rialleta de disculpa.– Però segur que m'equivoco.

Dannie Jordan alçà el got del braç del sofà i en féu una llarga glopada, amb set, com una criatura. Sostenia el got amb totes dues mans, i Quirke va pensar un altre cop en Françoise d'Aubigny dreta al costat del finestral a l'ambaixada aquell dia, amb la copa de xampany, i la mirada que li va fer, l'estranya desesperació que contenia. Qui eren aquestes dues dones en realitat, es preguntà, i què estava passant aquí?

Hackett havia aixecat totes dues mans i mostrava els palmells a la senyora Jordan, intentant apaivagar-la.

–Només faig unes quantes preguntes, senyora –va dir amb desimboltura–, és l'únic que faig.

–Em pensava –començà la senyora Jordan, amb un fulgor més esmolat en la seva expressió– que no hi pot haver dubte del que ha passat.

–Bé –féu Hackett, tot desimboltura i somriure–, aquesta és la qüestió, sap?: què és el que ha passat?

Es produí un altre silenci. La senyora Jordan mirà Quirke, com si esperés una explicació, i després tornà la mirada a Hackett.

–No ho entenc, inspector. –Tenia el got amb ginebra en una mà i la bola de neu en l'altra; podria haver estat una figura al·legòrica en un fresc, il·lustrant algun principi d'equilibri o de justícia.

Dannie Jordan tornà a seure abruptament al sofà. Amb el cap inclinat, palpà a cegues al seu costat per deixar el got on havia estat i va cobrir-se la cara amb les mans i deixà anar un únic sanglot esmorteït. Els altres tres la miraren. La senyora Jordan arrufà les celles.

–Ha estat un dia terrible –va dir, en to de lleugera sorpresa, com si fos ara que s'adonés de tot el pes del que havia succeït.

Hackett se li acostà una passa més, i va aturar-se.

—No sé, senyora —va dir—, si per a vostè serà millor o pitjor que li digui que pensem que el seu marit no s'ha matat.

La dona jove del sofà va aixecar la cara de les mans i es tirà enrere gairebé amb violència contra els coixins, i tombà els ulls cap al sostre, en aparent ràbia, o exasperació.

Françoise d'Aubigny arrufà les celles mentre s'inclinava endavant i girava el cap una mica a una banda com si fos dura d'oïda. De nou mirà Quirke perquè l'ajudés, però ell no va dir res.

—Però aleshores... —començà a preguntar la senyora Jordan amb veu d'estupor—, però aleshores qui...?